

رشد عقل

ترجمه و شرح مقاله‌ی کانت با عنوان
«معنای تاریخ کلی در غایت جهان وطنی»

منوچهر صانعی دره بیدی

نقش و نگار

صانعی دره‌بیدی، منوچهر، ۱۳۳۵ -

رشد عقل: شرح مقاله‌ای از کانت با عنوان «معنای تاریخ کلی در غایت جهان وطنی»/

منوچهر صانعی دره‌بیدی. - تهران: نقش و نگار، ۱۳۸۳.

۲۵۶ ص. - (فلسفه)

ISBN 964-6235-88-3

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.

۱. کانت، ایمانوئل، ۱۷۲۴-۱۸۰۴ م.

Immanuel - عقل. ۲. عقل‌گرایی. الف. عنوان.

ب. عنوان: شرح مقاله‌ای از کانت با عنوان «معنای تاریخ کلی در غایت جهان وطنی».

۱۹۳

ص ۶۷ / ۲۷۹۹ B

۱۳۸۳

کتابخانه ملی ایران

م ۸۳۰۲۰۲۹۰

نقش و نگار

تهران - انقلاب، ۱۲ فروردین، شهبای ژاندارمری، شماره ۲۲۳

تلفن: ۶۶۳۹۶۲۳۹-۶۶۹۵۰۷۲۵

رشد عقل

منوچهر صانعی دره‌بیدی

● حروف‌نگار	● نقش‌ونگار
● لیتوگرافی	● بهروز
● چاپ و صحافی	● آراین
● تیراژ	● ۱۱۰۰ نسخه
● نوبت چاپ	● دوم، ۱۳۸۸

کلیه حقوق محفوظ و مخصوص انتشارات نقش‌ونگار است.

۴۰۰۰ تومان

این اثر ترجمه و شرح مقاله‌ای است از:

IMMANUEL KANT

Idee zu einer allgemeinen Geschichte
in weltbürgerlicher Absicht

فهرست

۷	مقدمه:
۹	معنای تاریخ کلی در غایت جهان وطنی
۳۱	تمهید مقدمات در بیان خطوط کلی طرح
۵۴	فصل اول: قوا و استعدادهای طبیعی انسان
۷۷	فصل دوم: تحقق کمال معقولیت در نوع انسان
۸۵	فصل سوم: استقلال، خودکفایی و حاکمیت انسان
۱۰۲	فصل چهارم: تضاد به عنوان اصل اساسی تحقق نظم و قانون
۱۲۴	فصل پنجم: تحقق انسانیت، در پرتو آزادی، به همت خود انسان
۱۳۹	فصل ششم: نیاز انسان به سرور و رهبر انسانی
۱۵۴	فصل هفتم: تأسیس جامعه جهانی
۱۹۸	فصل هشتم: طرح پنهان طبیعت برای یک نظام سیاسی فراگیر
۲۲۹	فصل نهم: طرح و تبیین وحدت انسانی به عنوان رسالت فیلسوف
۲۴۳	فهرست منابع:
۲۴۵	فهرست اصطلاحات:
۲۵۲	فهرست نام‌ها:

مقدمه

کتابی که پیش رو دارید شرح یکی از مقالات کانت است که ابتدا متن مقاله را عیناً ترجمه کرده و در آغاز کتاب آورده‌ایم، سپس بند بند آن را با عنوان «متن» دوباره ذکر کرده و آن را «شرح» داده‌ایم. آنچه زیر عنوان «شرح» در توضیح هر بند از «متن» آمده، برگرفته از سایر نوشته‌های کانت بخصوص فلسفه حقوق اوست که پیش از این به فارسی ترجمه و منتشر شده است. جلد ششم مجموعه مصنفات کانت حاوی نه مقاله یا رساله با حجم‌های متفاوت است که یکی از آن‌ها «معنای تاریخ کلی در غایت جهان وطنی» نامیده شده و آن همین مقاله مورد شرح ماست. هر یک از مقالات نه گانه با حجم کم خود حاوی بخش یا بخش‌های مهمی از فلسفه کانت است؛ و باید به ترجمه همه آن‌ها همت کرد.

ترجمه این مقاله را سال‌ها پیش در نشریه «نامه فلسفه» به چاپ رساندم و در همان زمان به نظرم رسید که این مقاله حاوی مفاهیم بسیاری است که در حجم کمی از نوشته‌ها گنجانده شده است و همواره در اندیشه تشریح مضامین آن بودم تا اینکه بعد از ترجمه فلسفه حقوق کانت و قبل از ترجمه فلسفه فضیلت در یک زمستان با شتاب به «شرح» آن پرداختم. اما انتشار کتاب به دلیل بی‌مسئولیتی ناشری که چاپ آن را تعهد کرده بود و مدت چهار سال از انجام تعهد خود سر باز می‌زد، تا امروز به تعویق افتاد و اکنون به همت انتشارات نقش‌ونگار به چاپ و انتشار آن اقدام می‌شود که جا دارد در همین جا از تمام اعضای محترم آن سپاسگزاری کنم. کتاب رشد عقل

در واقع حاوی فلسفه تاریخ کانت است. کانت حرکت تاریخ را، چنان که در کتاب دین در محدوده عقل تنها مفصل تر به آن پرداخته است، از نقص به کمال، از توحش به تمدن و از حالت تضادآمیز به حالت تعادل می بیند. محصول این حرکت تاریخی برای انسان دستیابی به آزادی، برابری و معقولیت است. به نظر کانت هر چه تاریخ پیش می رود و شرایط وحدت جامعه بشری بهتر فراهم می شود، تشکیل اتحادیه جهانی انسان ها و رفع تضاد از زندگی آن ها غایت تاریخ است. انسان در طول حرکت تاریخی خود به مقام آزادی و معقولیت می رسد. این آزادی شامل دو مرحله است: درونی و برونی. در مرحله آزادی درونی عواطف حیوانی انسان زیر سلطه عقل قرار می گیرد و انسان در واقع به تدریج عاقل تر می شود. در مرحله آزادی برونی حکومت های استبدادی ریشه کن می شوند و انسان به مقام استقلال از هر آنچه غیر عقلی است می رسد بخصوص از اسارت تمایلات نفسانی (و عملاً از حکومت های استبدادی) آزاد می شود.

منوچهر صانعی دره بیدی

تهران - ۱۳۸۴